

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

PRVI ODJEL SUDA

PREDMET ČAKAREVIĆ protiv HRVATSKE

(Zahtjev br. 48921/13)

PRESUDA

STRASBOURG

26. travnja 2018.

Ova presuda postaje konačna pod okolnostima navedenima u članku 44. stavku 2. Konvencije. Može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Čakarević protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući u vijeću u sastavu:

Linos-Alexandre Sicilianos, *Predsjednik*,

Aleš Pejchal,

Krzysztof Wojtyczek,

Ksenija Turković,

Pauliine Koskelo,

Tim Eicke,

Jovan Ilievski, *suci*,

i Abel Campos, *tajnik Odjela*,

Nakon vijećanja zatvorenog za javnost 16. siječnja, 13. veljače i 27. ožujka 2018.,

donosi sljedeću presudu koja je usvojena na zadnji navedeni datum:

POSTUPAK

1. Postupak u ovome predmetu pokrenut je na temelju zahtjeva (br. 48921/13) protiv Republike Hrvatske koji je hrvatska državljanka gđa Ilinka Čakarević („podnositeljica zahtjeva”) podnio Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija”) dana 9. srpnja 2013.

2. Podnositeljicu zahtjeva zastupao je g. E. Bradamante, odvjetnik iz Rijeke. Hrvatsku Vladu („Vlada”) zastupala je njezina zastupnica, gđa Š. Stažnik.

3. Podnositeljica je konkretno tvrdila da je povrijeđeno njezino pravo na mirno uživanje vlasništva, kao i pravo na poštovanje privatnog života, kada joj je naloženo da vrati nepropisno primljenu novčanu naknadu za nezaposlene.

4. Dana 20. listopada 2015. ti su prigovori preneseni Vladi te je ostatak zahtjeva proglašen nedopuštenim u skladu s člankom 54., stavkom 3. Poslovnika Suda.

ČINJENICE**I. OKOLNOSTI PREDMETA**

5. Podnositeljica zahtjeva rođena je 1954. i živi u Rijeci.

6. Dana 10. prosinca 1995. podnositeljici zahtjeva raskinut je radni odnos kao nekvalificiranoj radnici zbog toga što je njen poslodavac postao

insolventan. U to je vrijeme imala dvadeset četiri godine i deset mjeseci radnog staža evidentiranog u radnu knjižicu.

7. Medicinska dokumentacija koju je podnositeljica podnijela pokazuju da od 1993. godine pati od mentalne bolesti – depresije i neuroze. Medicinski dokumenti različitih datuma pokazuju kontinuiranu nesposobnost za rad.

A. Upravni postupak

8. Dana 5. studenoga 1996. Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područna služba u Rijeci, u daljnjem tekstu „Zavod za zapošljavanje u Rijeci”) odobrio je podnositeljici novčanu naknadu za nezaposlene u iznosu od 410,89 hrvatskih kuna (HRK – približno 55 eura (EUR)) za 468 dana, počevši od 11. prosinca 1995. Nije bilo žalbe, stoga je odluka postala pravomoćna.

9. Dana 17. lipnja 1997. podnositeljica je Zavodu za zapošljavanje u Rijeci podnijela zahtjev za produljenje trajanja novčane naknade za nezaposlene zbog privremene nesposobnosti za rad. Podnijela je medicinsku potvrdu o bolesti i privremenoj nesposobnosti za rad.

10. Dana 27. lipnja 1997., pozivajući se na članak 25. stavak 1. točku 2. Zakona o zapošljavanju, Zavod za zapošljavanje u Rijeci obnovio je pravo na novčanu naknadu do daljnjeg. Odlučeno je da će dobivati 441 kn (približno 59 eura) mjesečno. To je pravo trebalo biti na snazi sve dok se ne ostvare zakonom propisani uvjeti za uskraćivanje isplate prije isteka razdoblja prava ili sve do prestanka njezinog prava na novčanu naknadu.

11. U prosincu 1997. u radnu knjižicu podnositeljice unesene su dvije dodatne godine staža osiguranja. Međutim, to nije značilo da je podnositeljica zaposlena, nego samo da su uplaćeni doprinosi za mirovinsko i invalidsko osiguranje. Poslodavci redovito plaćaju te doprinose. Međutim, budući da podnositeljica nije bila zaposlena, te je doprinose platio Hrvatski zavod za zapošljavanje.

12. Dana 26. svibnja 1999. Zavod za zapošljavanje u Rijeci izdao je podnositeljici karticu korisnika novčane naknade.

13. Dana 27. ožujka 2001. Zavod za zapošljavanje u Rijeci ukinuo je podnositeljici pravo na novčanu naknadu za nezaposlene sa stupanjem na snagu 10. lipnja 1998. godine. Smatrao je da je rok propisan člankom 25. stavkom 1. točkom 2. Zakona o zapošljavanju istekao 9. lipnja 1998.

14. Dana 3. travnja 2001. Zavod za zapošljavanje u Rijeci utvrdio je da podnositeljica mora vratiti iznos od 19.451,69 kn (približno 2.600 eura).

15. Podnositeljica je podnijela žalbu protiv obiju odluka Hrvatskom zavodu za zapošljavanje, Središnjoj službi, u daljnjem tekstu „Središnji zavod za zapošljavanje”. Tvrdila je da ima pravo na novčanu naknadu za nezaposlene sve do umirovljenja. Osim toga, pozvala se na okolnosti u obitelji i tvrdila je da je u braku te da mirovina njezinog muža iznosi 1400 kn (približno 188 eura), a imaju dijete školske dobi i starijeg sina koji je zaposlen. Međutim, to je tijelo odbilo obje žalbe kao neosnovane

11. svibnja 2001. i 15. svibnja 2001. Smatralo je da je imala pravo na novčanu naknadu za nezaposlene sve dok je bila nesposobna za rad, ali je to pravo ograničeno na dvanaest mjeseci.

16. Dana 25. srpnja 2001. podnositeljica je pokrenula dva upravna postupka pred Upravnim sudom, kojima je tražila poništenje odluka Središnjeg zavoda za zapošljavanje od 11. i 15. svibnja 2001. Tvrdila je da ima dvadeset sedam godina radnog staža te stoga ima pravo na novčanu naknadu za nezaposlene sve do sljedećeg zaposlenja ili do umirovljenja.

17. Dana 22. rujna 2004. Upravni sud odbio je zahtjev koji se odnosio na odluku od 11. svibnja 2001. kojom se potvrđuje odluka od 27. ožujka 2001. (vidi stavak 10. gore) kao neosnovan, te prihvatio tvrdnje i zaključke nižih tijela.

18. U zasebnoj presudi donesenoj istog dana Upravni sud ukinuo je odluku od 15. svibnja 2001. kojom se potvrđuje odluka od 3. travnja 2001. kojom je podnositeljici naloženo da vrati iznos od 19.451,69 kn (vidi stavak 14. gore). Sud je uputio stranke da pokrenu parnični postupak pred nadležnim općinskim sudom.

19. Dana 25. ožujka 2005. Zavod za zapošljavanje u Rijeci obratio se podnositeljici pisanim putem, te joj predložio izvansudsku nagodbu u roku od petnaest dana u pogledu vraćanja novčane naknade za nezaposlene koju je primila u razdoblju između 9. lipnja 1998. i 27. ožujka 2001., ukupno 19.451,69 kn. Upozorena je da će u suprotnom Zavod za zapošljavanje u Rijeci biti primoran protiv nje pokrenuti parnični postupak radi vraćanja traženog iznosa.

20. Podnositeljica je odgovorila da je lošeg zdravlja, nezaposlena i bez dohotka, te da u takvim okolnostima ne može prihvatiti obvezu vraćanja traženog novca.

21. Dana 14. travnja 2009. podnositeljica je podnijela zahtjev Zavodu za zapošljavanje u rijeci kojim je tražila ukidanje odluke od 27. ožujka 2001. o ukidanju prava potraživanja novčane naknade za nezaposlene. Zahtjev je odbijen 29. lipnja 2009., a odluka je potvrđena 10. srpnja 2009. po žalbi, a potvrdio ju je i Visoki upravni sud 5. srpnja 2012.

22. Naknadna ustavna tužba podnositeljice proglašena je nedopuštenom 19. prosinca 2012.

B. Parnični postupak

23. Dana 3. kolovoza 2005. Zavod za zapošljavanje u Rijeci podnio je tužbu protiv podnositeljice za stjecanje bez osnove, kojom je tražio vraćanje 19.451,69 kn zajedno sa zakonskom kamatom na temelju novčane naknade za nezaposlene koju je dobivala u razdoblju od 10. lipnja 1998. do 27. ožujka 2001.

24. Dana 16. studenoga 2005. podnositeljica je odgovorila na tužbu, navodeći među ostalim da je Zavod za zapošljavanje u Rijeci svojim

postupcima povrijedio njezina ljudska prava. Osim toga, podnijela je medicinsku dokumentaciju kojom se dokazuje njezino krhko zdravstveno stanje, brojni zdravstveni problemi uzrokovani njezinom teškom osobnom situacijom zbog dugotrajne nezaposlenosti, siromaštva u kojoj ona i njezina obitelj žive te njezine nesposobnosti za rad. Također je podnijela protutužbu protiv Zavoda za zapošljavanje u Rijeci, tražeći isplatu novčane naknade za nezaposlene od 31. siječnja 2011. do datuma njezinog umirovljenja u iznosu od 55.680,15 kn.

25. Dana 26. lipnja 2006. Općinski sud u Rijeci odbio je tužbeni zahtjev Zavoda za zapošljavanje u rijeci kao neosnovan, pozivajući se na članak 55. Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti (vidi stavak 36. u nastavku). Smatrao je da podnositeljica zahtjeva ne može biti odgovorna za pogreške i nemar Zavoda, osobito imajući u vidu da nije skrivala nikakve činjenice niti ga dovela u zabludu. Isti je sud odbacio i protutužbu podnositeljice, s obzirom na to da je konačna i obvezujuća odluka o njezinu pravu potraživanja novčane naknade za nezaposlene već donesena u upravnom postupku te da se takvu odluku ne može osporiti parničnim postupkom.

26. Podnositeljica i Zavod za zapošljavanje u Rijeci podnijeli su žalbu protiv prvostupanjske presude.

27. Dana 25. veljače 2009. Županijski sud u Rijeci odbio je žalbu podnositeljice i potvrdio prvostupanjsku presudu u pogledu njezine protutužbe. Osim toga, dozvolio je žalbu Zavoda za zapošljavanje u Rijeci i, pozivajući se na članak 210. Zakona o obveznim odnosima, poništio prvostupanjsku presudu u odnosu na tužbeni zahtjev o neosnovanom stjecanju te naložio podnositeljici isplatu iznosa od 19.451,69 kn uvećanog za zakonsku kamatu koja teče od 3. kolovoza 2005. (datum podnošenja tužbenog zahtjeva protiv podnositeljice) Zavodu za zapošljavanje u Rijeci. Smatrao je da je podnositeljica dužna vratiti sporni iznos s obzirom na činjenicu da je pravna osnova za novčanu naknadu za nezaposlenost prestala 10. lipnja 1998.

28. Podnositeljica je zatim podnijela reviziju i ustavnu tužbu.

29. Dana 28. travnja 2010. Vrhovni je sud proglasio njezinu reviziju nedopuštenom. Podnositeljica je zatim podnijela ustavnu tužbu protiv te odluke.

30. Dana 14. ožujka 2013. Ustavni sud odbio je obje njezine ustavne tužbe kao neosnovane. Odluku je uručio zastupniku podnositeljice 27. ožujka 2013.

31. U međuvremenu, dana 5. prosinca 2012. podnositeljica je odgovorila na dopis Zavoda za zapošljavanje u Rijeci u kojoj joj je ponuđena izvansudska nagodba prema kojoj bi iznos duga bio vraćen u šezdeset rata. Navela je da ne može vratiti taj iznos jer je nezaposlena, lošeg zdravlja i nema dohodak. Zatražila je od Zavoda za zapošljavanje u Rijeci oprost duga.

C. Ovršni postupak

32. Dana 22. travnja 2013. Zavod za zapošljavanje u Rijeci podnio je pred Općinskim sudom u Rijeci zahtjev za izvršenje presude Županijskog suda u Rijeci od 25. veljače 2009. protiv podnositeljice.

33. Dana 20. lipnja 2013. Općinski sud u Rijeci izdao je rješenje o ovrsi u odnosu na bankovne račune podnositeljice.

34. Dana 26. lipnja 2013. prvostupanjski sud naložio je podnositeljici uplatu sudskih naknada u iznosu od 540 kn (približno 72 eura) za zahtjev o izvršenju i rješenje o ovrsi.

35. Dopisom od 14. kolovoza 2013. Financijska agencija (FINA) obavijestila je prvostupanjski sud da nema evidencije o aktivnim bankovnim računima podnositeljice zahtjeva.

36. Zaključkom od 30. rujna 2013. Općinski sud u Rijeci obavijestio je Zavod za zapošljavanje u Rijeci o dopisu Financijske agencije i naložio mu da podnese sudu informacije o bankovnom računu podnositeljice ili iznese drugačiji prijedlog.

37. Dana 22. listopada 2013. Zavod za zapošljavanje u Rijeci podnio je zahtjev za promjenu predmeta i sredstva ovrhe te zatražio ovrhu u odnosu na pokretnu imovinu podnositeljice zahtjeva, s obzirom na to da je bila nezaposlena i nije imala prihoda, nekretnina ili motorno vozilo.

38. Odlukom od 8. prosinca 2014. Općinski sud u Rijeci proglasio je zahtjev od 22. listopada 2013. nedopuštenim na osnovi preuranjenosti, s obzirom na to da promjena predmeta ovrhe nije moguća prije nego što rješenje o ovrsi postane konačno.

39. Ovršni postupak i dalje je u tijeku.

II. MJERODAVNO DOMAĆE PRAVO

40. Mjerodavna odredba Zakona o zapošljavanju (Narodne novine br. 59/1996), kakav je bio na snazi u vrijeme nastanka činjenica u predmetu, glasi kako slijedi:

Članak 23.

„...“

(3) Nezaposlena osoba (muškarac) koja je provela na radu 30 godina, odnosno nezaposlena osoba (žena) koja je provela na radu 25 godina ima pravo na novčanu naknadu sve do ponovnog zaposlenja ...

...”

Članak 25.

„Trajanje prava na novčanu naknadu ... produžava se nezaposlenoj osobi“

...

2. za vrijeme privremene nesposobnosti za rad u smislu propisa o zdravstvenom osiguranju dok traje ta nesposobnost, a najduže 12 mjeseci,

...”

41. Mjerodavna odredba Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti, (Narodne novine br. 32/2002 s daljnjim izmjenama i dopunama), kakav je bio na snazi u vrijeme nastanka činjenica u predmetu, glasi kako slijedi:

Članak 55.

„(1) Nezaposlena osoba koja je ostvarila novčanu isplatu na koju nije imala pravo, dužna je vratiti primljene iznose:

1) ako je na osnovi lažnih ili netočnih podataka za koje je znala ili morala znati da su lažni ili netočni, ili na drugi protupravan način ostvarila pravo na [cijelu novčanu isplatu ili njezin dio],

2) ako je ostvarila novčanu isplatu zbog toga što nije prijavila nastale promjene koje utječu na [njegovu ili njezino pravo] ili obujam prava, a znala je ili je morala znati za nastale promjene.

...”

42. Mjerodavna odredba Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti, kako je izmijenjen 2017. (Narodne novine br. 16/2017), glasi kako slijedi:

Članak 65.

„(1) Nezaposlena osoba kojoj je na teret Zavoda [za zapošljavanje] izvršena isplata ili je ostvarila neka primanja na koja nije imala pravo, dužna ih je vratiti Zavodu [za zapošljavanje] zbog stjecanja bez osnove.

...”

43. Mjerodavna odredba Zakona o obveznim odnosima (Narodne novine br. 53/1991, 73/1991, 3/1994, 7/1996 i 112/1999), kakav je bio na snazi u vrijeme nastanka činjenica u predmetu, glasi kako slijedi:

STJECANJE BEZ OSNOVE OPĆE PRAVILO

Članak 210.

„(1) Kad dio imovine jedne osobe na bilo koji način prijeđe u imovinu druge osobe, a taj prijelaz nema osnove u pravnom poslu ili zakonu, stjecatelj je dužan vratiti tu imovinu. Ako vraćanje imovine nije moguće dužan je nadoknaditi vrijednost ostvarene koristi.

(2) Pod prijelazom imovine podrazumijeva se i stjecanje koristi izvršenom radnjom.

(3) Obveza vraćanja imovine odnosno nadoknade vrijednosti nastaje i kad se nešto primi s obzirom na osnovu koja se nije ostvarila ili koja je kasnije otpala.”

PRAVILA VRAĆANJA**Kad se ne može tražiti vraćanje****Članak 211.**

„Tko izvrši isplatu znajući da nije dužan platiti nema pravo zahtijevati vraćanje, izuzev ako je zadržao pravo da traži vraćanje ili ako je platio da bi izbjegao prinudu.”

PRAVO**I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 1. KONVENCIJE PROTOKOLA br. 1 UZ KONVENCIJU**

44. Podnositeljica je prigovorila da je presuda Županijskog suda u Rijeci od 25. veljače 2009. kojom joj je naloženo vraćanje 19.451,69 kn uvećano za kamatu Zavodu za zapošljavanje u Rijeci rezultirala njezinim lišavanjem vlasništva. Pozvala se na članak 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju, koji glasi kako slijedi:

„Svaka fizička ili pravna osoba ima pravo na mirno uživanje svojega vlasništva. Nitko se ne smije lišiti svoga vlasništva, osim u javnom interesu, i to samo uz uvjete predviđene zakonom i općim načelima međunarodnog prava.

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne umanjuju pravo države da primijeni zakone koje smatra potrebnima da bi uredila upotrebu vlasništva u skladu s općim interesom ili za osiguranje plaćanja poreza ili drugih doprinosa ili kazni.”

A. Opseg predmeta

45. Što se tiče opsega predmeta, Sud smatra primjerenim na početku istaknuti da se priopćeni prigovor podnositeljice zahtjeva ne odnosi na odluku Zavoda o prestanku prava na novčanu naknadu za nezaposlene i upravni postupak povezan s tom odlukom. Odnosi se na presude domaćih građanskih sudova koji su iznose koje je primila nakon prestanka njezina prava na novčanu naknadu za nezaposlene okarakterizirali kao stjecanje bez osnove i obvezali je na povrat novca državi zajedno s kamatama.

46. Međutim, Sud primjećuje da je upravni postupak koji se odnosi na pravo podnositelja zahtjeva na novčanu naknadu za nezaposlene djelomično tekao istodobno s parničnim postupkom za neosnovano stjecanja koje je država pokrenula protiv nje. Upravni postupak poništen je odlukom Ustavnog suda od 19. prosinca 2012. U tom je trenutku parnični postupak još uvijek trajao te je konačno zaključen odlukom Ustavnog suda od 14. ožujka 2013. koja je podnositeljici uručena 27. ožujka 2013. Ta dva postupka u određenoj su mjeri bila međusobno povezana. U upravnom je postupku njezino pravo na primanje novčane naknade za nezaposlene poništeno retroaktivno. Međutim, u tom postupku nije donesena konačna sudska odluka o tome je li

podnositeljica dužna vratiti primanja isplaćena nakon datuma prestanka njezinog prava na novčanu naknadu za nezaposlene s obzirom na to da pitanje neosnovanog stjecanja spada u nadležnost građanskih sudova (vidi stavak 18. gore). Tek po konačnom zaključenju parničnog postupka donesena je konačna odluka na nacionalnoj razini o položaju podnositeljice u odnosu na obvezu povrata novca koji je primila.

47. Stoga, kako bi procijenio ispunjava li obveza podnositeljice da državi vrati novac koji nije trebala dobiti zahtjeve članka 1. Protokola br. 1., Sud mora razmotriti sve okolnosti u vezi s tim pitanjem.

B. Dopuštenost

1. Tvrdnje stranaka

48. Vlada je tvrdila da podnositeljica nije imala „vlasništvo” u smislu članka 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju jer je novac koji mora vratiti bio vlasništvo države. Nadalje, članak 25. stavak 1. točka 2. Zakona o zapošljavanju bio je javno dostupan, jasan i precizan, a podnositeljica zahtjeva trebala je biti svjesna da će po isteku dvanaestomjesečnog razdoblja njezino pravo na novčanu naknadu za nezaposlene prestati. Osim toga, podnositeljica nije mogla imati „legitimna očekivanja” da će te iznose zadržati.

49. Podnositeljica je tvrdila da je novčanu naknadu za nezaposlene dobivala na temelju konačne odluke Zavoda za zapošljavanje u Rijeci od 27. lipnja 1997.

2. Ocjena Suda

(a) Opća načela

50. Sud na početku ponavlja da pojam „vlasništva” iz prvog dijela članka 1. Protokola br. 1. ima autonomno značenje koje nije ograničeno na posjedovanje fizičkih dobara i ne ovisi o službenoj kategorizaciji u domaćem pravu: neka druga prava i interesi koji predstavljaju imovinu također se mogu smatrati „vlasničkim pravima”, a stoga i „vlasništvom” u smislu ove odredbe (vidi, među drugim izvorima, *Iatridis protiv Grčke* [VV], br. 31107/96, stavak 54., ECHR 1999-II, i *Depalle protiv Francuske* [VV], br. 34044/02, stavak 62., ECHR 2010).

51. Iako se članak 1. Protokola br. 1. primjenjuje samo na postojeće vlasništvo osobe i iz njega ne proizlazi pravo stjecanja vlasništva, u određenim okolnostima „legitimno očekivanje” stjecanja imovine može uživati zaštitu članka 1. Protokola br. 1 (vidi, među ostalim izvorima, *Anheuser-Busch Inc. protiv Portugala* [VV], br. 73049/01, stavak 65., ECHR 2007-I; i *Bélané Nagy protiv Mađarske* [VV], br. 53080/13, stavak 74., ECHR 2016).

52. Legitimno očekivanje mora biti konkretnijeg karaktera od nade i biti utemeljeno na zakonskoj odredbi ili pravnom aktu kao što je sudska odluka. Nada da će davno ukinuto pravo vlasništva oživjeti ne može se smatrati „vlasništvom”, kao ni uvjetni zahtjev koji je prestao vrijediti kao rezultat neispunjenja uvjeta. Nadalje, ako postoji spor u pogledu pravilnog tumačenja i primjene domaćeg prava, a nacionalni sudovi naknadno odbace podneske podnositelja, ne može proizaći „legitimno očekivanje”. Puka činjenica da pravo vlasništva podliježe opozivu u određenim okolnostima ne znači da ono ne predstavlja „vlasništvo” u smislu članka 1. Protokola br. 1, barem do opoziva (vidi *Bélané Nagy*, citirano gore, stavak 75.; *Beyeler protiv Italije* [VV], br. 33202/96, stavak 105., ECHR 2000-I; i *Krstić protiv Srbije*, br. 45394/06, stavak 83., 10. prosinca 2013).

53. Sud podsjeća da je u svakom predmetu pitanje koje treba razmotriti je li u okviru okolnosti predmeta, koje se razmatraju u cjelini, podnositelj zahtjeva stekao pravo na materijalni interes zaštićen člankom 1. Protokola br. 1 (vidi *Depalle*, citirano gore, stavak 62., s daljnjim referencama).

(b) Primjena navedenih načela na ovaj predmet

54. Pitanje spadaju li okolnosti ovog predmeta u područje primjene članka 1. Protokola br. 1., odnosno radi li se o pravu podnositeljice na mirno uživanje vlasništva mora se ocijeniti u odnosu na činjenicu da je u razdoblju od 10. lipnja 1998. do 27. ožujka 2001. podnositeljica primala isplate na osnovi upravne odluke kojom joj je odobrena novčana naknada za nezaposlene (vidi stavak 10. gore). Drugim riječima, nadležno upravno tijelo vršilo je redovite isplate novca (gotovine), a podnositeljica je stekla pravo učinkovitog uživanja u tom novcu na temelju upravne odluke u njezinu korist. Međutim, domaći sudovi naknadno su utvrdili da su isplate izvršene bez pravne osnove i naložili podnositeljici zahtjeva da vrati odgovarajuće iznose kao stjecanje bez osnove (vidi stavak 27. gore). Sud stoga smatra da bi pitanje je li članak 1. Protokola br. 1 primjenjiva *ratione materiae* trebalo analizirati razmatranjem može li se u tim specifičnim okolnostima smatrati da podnositeljica zahtjeva ima legitimno očekivanje, u autonomnom smislu Konvencije, o mogućnosti zadržavanja sredstava koja su već primljena kao novčana naknada za nezaposlene bez retroaktivnog dovođenja u pitanje njezinog prava na te prethodne isplate.

55. Sud primjećuje da je davanje dotične naknade ovisilo o različitim zakonskim uvjetima, čija je ocjena isključiva odgovornost službe za socijalno osiguranje. U ovome je predmetu nadležno tijelo donijelo odluku o produljenju prava podnositeljice zahtjeva na novčanu naknadu za nezaposlene (vidi stavak 10. gore) i naknadno nastavilo izvršavati uplate nakon datuma kada je takvo pravo trebalo prestati važiti prema važećoj zakonskoj granici.

56. U tom pogledu Sud smatra da bi pojedinac načelno trebao imati pravo pozvati se na valjanost pravomoćne (ili na neki drugi način izvršive) upravne

odluke u njegovu korist i na provedbene mjere koje su već poduzete na temelju te odluke, pod uvjetom da ni korisnik ni bilo tko u njegovu ili njeno ime nije pridonio pogrešnom donošenju ili pogrešnoj provedbi takve odluke. Stoga, iako se upravna odluka u budućnosti može opozvati (*ex nunc*), očekivanje da se ne smije retrospektivno dovesti u pitanje (*ex tunc*) obično bi se trebalo priznati kao legitimno, barem ako nema značajnih razloga za suprotno u općem interesu ili u interesu trećih strana (usporedi *Kopecký protiv Slovačke* [VV], br. 44912/98, stavak 47., ECHR 2004-IX; *Pressos Compania Naviera S.A. i drugi protiv Belgije*, 20. studenoga 1995., stavci 34. i 39., Serija A br. 332.).

57. Sud smatra da, u pravilu, legitimno očekivanje mogućnosti nastavka mirnog uživanja u vlasništvu mora imati „dostatnu osnovu u nacionalnom pravu” (vidi *ibid.*, stavak 52. vidi također *Depalle*, citirano gore, stavak 63.). Međutim, također je zauzeo stajalište da činjenica da domaći zakoni neke države ne priznaju određeni interes kao „pravo” nisu uvijek odlučujući, osobito u okolnostima u kojima protok vremena opravdava donošenje zaključka da je interes pojedinca za „status quo” postao dovoljno utemeljen da ga se prizna odgovarajućim za primjenu članka 1. Protokola br. 1. (vidi, među ostalim, *Depaelle*, citirano gore, stavak 68.).

58. U ovome predmetu, Sud smatra da, iako su domaći sudovi utvrdili da u smislu domaćeg prava podnositeljica zahtjeva nema zaštitu od potraživanja vlasti za povratak sredstava koje je već primila, što prema njihovom stajalištu predstavlja stjecanje bez osnove (vidi stavak 27. gore), nekoliko okolnosti ide u prilog prepoznavanju pravnog položaja podnositeljice zahtjeva kao zaštićenog „legitimnim očekivanjem” u svrhu primjene članka 1. Protokola br. 1.

59. Prvo, nema naznaka niti čak navoda da je podnositeljica zahtjeva na bilo koji način pridonijela spornom stanju u kojem je isplata naknada nastavljena izvan važećeg zakonskog roka. Vlada je prihvatila da je isplata novčane naknade za nezaposlene izvan propisanog roka isključiva odgovornost vlasti (vidi stavak 70. gore).

60. Drugo, dobra vjera podnositeljice pri primitku sporne novčane naknade za nezaposlene nije osporena.

61. Treće, upravna odluka temeljem koje je podnositeljica primala isplate nije sadržavala nikakav izričiti spomen činjenice da će prema odgovarajućim zakonskim odredbama pravo prestati važiti na određeni datum, odnosno nakon dvanaest mjeseci.

62. Četvrto, proteklo je mnogo vremena, ukupno tri godine, od isteka zakonskog vremenskog roka u kojem vlasti nisu reagirale, već su nastavile isplaćivati mjesečnu naknadu.

63. Sud smatra da su te okolnosti kod podnositeljice mogle potaknuti uvjerenje da ima pravo dobivati te isplate (usporedi *Chroust protiv Češke Republike* (odl.) br. 4295/03., 20. studenoga 2006.).

64. Štoviše, Sud smatra da, uzimajući u obzir posebice prirodu naknada kao trenutne potpore za osnovnih egzistencijalnih potreba, mora se procijeniti pitanje je li situacija mogla dovesti do legitimnog očekivanja da je pravo uredno na snazi s obzirom na situaciju u vrijeme kada je podnositeljica primala isplate i trošila prihode. Činjenica da su upravni sudovi naknadno utvrdili da su plaćanja izvršena bez pravne osnove u domaćem pravu pod tim okolnostima nije presudna s gledišta utvrđivanja je li u vrijeme primanja uplata u svrhu pokrivanja životnih troškova podnositeljice ona mogla razmatrati legitimno očekivanje da njezino pretpostavljeno pravo na ta sredstva neće moći biti dovedeno u pitanje retrospektivno (vidi, *mutatis mutandis*, *Pine Valley Developments Ltd i drugi protiv Irske*, 29. studenoga 1991., stavak 51., Serija A, br. 222; i *Stretch protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 44277/98, stavak 35., 24. lipnja 2003.).

65. Stoga Sud zaključuje da je u okolnostima ovog predmeta podnositeljica imala legitimno očekivanje da se može pozvati na isplate koje je primila kao na svoja prava i da je članak 1. Protokola br. 1. primjenjiva *ratione materiae* na njezin prigovor.

3. Zaključak u pogledu dopuštenosti

66. Sud primjećuje da ovaj prigovor nije očigledno neosnovan u smislu članka 35. stavka 3. točke (a) Konvencije. Dalje primjećuje da nije nedopušten ni po kojoj drugoj osnovi. Stoga se mora proglasiti dopuštenim.

C. Osnovanost

1. Tvrdnje stranaka

(a) Tvrdnje podnositeljice

67. Podnositeljica je navela da je Zavod za zapošljavanje u Rijeci donio odluku kojom joj je odobrio novčanu naknadu za nezaposlene „do daljnjega”. Štoviše, dana 26. svibnja 1999., dakle godinu dana nakon navodnog prestanka njezinog prava na novčanu naknadu za nezaposlene, Zavod za zapošljavanje u Rijeci izdao joj je karticu korisnika novčane naknade na kojoj je bilo navedeno da ima pravo na novčanu naknadu do 31. prosinca 2010. Tvrdila je da nije imala razloga sumnjati u legitimnost isplata. Prema njezinom mišljenju, novčanu naknadu primila je zakonito, te nije postojala pravna osnova za povrat predmetnog iznosa kako je utvrdio Općinski sud u Rijeci. Štoviše, sudovi su potpuno zanemarili članak 211. Zakona o obveznim odnosima (vidi stavak 43. gore). Zavodu za zapošljavanje u Rijeci bilo je poznato da neće imati pravo na novčanu naknadu nakon 10. lipnja 1998. jer je to naveo u odluci od 27. ožujka 2001. Stoga, Zavod za zapošljavanje u Rijeci nije zadržao svoje pravo na potraživanje povrata.

68. Što se tiče Vladinih navoda da nije odgovorila na prijedloge Zavoda za zapošljavanje u Rijeci o povratu duga u šezdeset rata, podnositeljica je tvrdila da to nije istina, jer je iz dokumenata koje je podnijela Sudu vidljivo da je odgovorila i obavijestila Zavod za zapošljavanje u Rijeci o svom teškom ekonomskom i zdravstvenom stanju. S tim u vezi, podnositeljica zahtjeva tvrdila je da podjela tereta između Zavoda za zapošljavanje u Rijeci, čiji su nemar i nepravilno postupanje izazvali situaciju, i nje, nezaposlene osobe bez dohotka i lošeg zdravlja ne bi bila poštena i nametnula bi joj opterećenje kao rezultat pogreške državnog organa.

(b) Očitovanje Vlade

69. Vlada je tvrdila da je, ako bi Sud zaključio da podnositeljica ima vlasništvo, miješanje u prava podnositeljice zakonito na temelju članka 1. Protokola br. 1. Presuda kojom je podnositeljici naložen povrat novčane naknade imao je pravnu osnovu u članku 210. Zakona o obveznim odnosima, koji je bio jasan, predvidljiv i javno dostupan. Nadalje, povrat nepropisno primljenih novčanih naknada predstavlja javni interes.

70. Zaključno, Vlada je navela da je oduzimanje navedenog iznosa podnositeljici zahtjeva bilo neophodno za zaštitu državnih financija i načela vladavine prava, a nije joj nametnulo prekomjerno pojedinačno opterećenje jer nije imala pravo na taj iznos. Istaknula je da, baš kao što se ne može očekivati da se pogreške države ispravljaju na teret građana, nije pravedno građanima dopustiti nezakonito stjecanje imovine kao rezultat tih pogrešaka. U tom je kontekstu Vlada istaknula da je Zavod za zapošljavanje u Rijeci potpuno svjestan svoje pogreške. Stoga je Zavod za zapošljavanje u Rijeci predložio dogovor prema kojem bi podnositeljica vraćala dug u šezdeset pojedinačnih rata, kako bi se opterećenje situacije podijelilo. Međutim, podnositeljica nije odgovorila na taj prijedlog. S obzirom na prethodno navedeno, Vlada je mišljenja da nije došlo do povrede prava podnositeljice zahtjeva zaštićenih člankom 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju.

2. Ocjena Suda

(a) Što se tiče pitanje prisutnosti miješanja

71. Vlada ne osporava da sporna presuda donesena u parničnom postupku protiv podnositeljice predstavlja miješanje u njezina prava na temelju članka 1. Protokola br. 1., a Sud ne vidi razlog za drugačije mišljenje.

72. U okolnostima ovog predmeta Sud smatra da bi prigovor podnositeljice trebalo razmotriti prema općenitom pravilu navedenom u prvoj rečenici prvog stavka članka 1. Protokola br. 1., osobito s obzirom na to da situacije predviđene u drugoj rečenici prvog stavka i u drugom stavku predstavljaju samo posebne primjere miješanja u pravo na mirno uživanje vlasništva kako je zajamčeno općenitim pravilom navedenim u prvoj rečenici (vidi *Beyeler*, citirano gore, stavak 106., i *Perdigão protiv Portugala*, [VV],

br. 24768/06, stavak 62., 16. studenoga 2010.). Sud će sada ocijeniti je li to miješanje bilo propisano zakonom, je li se radilo o legitimnom cilju i je li postojala razumna povezanost razmjernosti između primijenjenih sredstava i očekivanog cilja (vidi *Broniowski protiv Poljske* [VV], br. 31443/96, stavci 147.–151., ECHR 2004-V).

(b) Je li miješanje utemeljeno zakonom

73. Sud ponavlja da svako miješanje javne vlasti u mirno uživanje vlasništva mora biti zakonito. Konkretno, u drugom stavku članka 1. Protokola br. 1., iako je priznato da države imaju pravo nadzirati upotrebu imovine, to je pravo podređeno uvjetu da se ostvaruje provođenjem „zakona”. Štoviše, načelo zakonitosti pretpostavlja da su primjenjive odredbe domaćeg prava dovoljno dostupne, precizne i predvidive pri primjeni (vidi *Konstantin Stefanov protiv Bugarske*, br. 35399/05, stavak 54., 27. listopada 2015.).

74. Stajališta strana razlikovala su se u pogledu zakonitosti miješanja u pravo vlasništva podnositeljice (vidi stavke 49. i 68. gore).

75. Sud primjećuje da se presuda Županijskog suda u Rijeci poziva na članak 210. Zakona o obveznim odnosima u vezi s neosnovanim stjecanjem (vidi stavke 28. i 44. gore). Međutim, nije osigurao nikakva objašnjenja u vezi s time zašto se članak 55. Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti ne primjenjuje u predmetu podnositelja zahtjeva, jer se to pravilo čini specifičnijim s obzirom na situaciju podnositeljice zahtjeva. Tom se odredbom nezaposlena osoba kojoj je odobrena novčana isplata na koju nije imala pravo obvezuje na povrat novčane isplate ako je odobrena na temelju lažnih ili netočnih podataka za koje je znala ili morala znati da su lažni ili netočni, ili ako joj je odobrena na bilo koji drugi nezakoniti način (vidi stavak 41. gore). To pitanje svejedno može ostati otvoreno, s obzirom na to da je u ovom predmetu važnije odlučiti o razmjernosti miješanja.

(c) Je li miješanje težilo legitimnom cilju

76. Sud ponavlja da je presuda domaćeg suda u ovom predmetu bila utemeljena na općim pravilima građanskog prava kojim se uređuje neosnovano stjecanje, a ne na zakonodavstvu kojim se reguliraju novčane naknade. Stoga Sud smatra da je miješanje težilo legitimnom cilju, s obzirom na to da je povratak imovine dobivene na osnovi koja ne postoji ili je prestala postojati u javnom interesu. Konkretno, miješanje je bilo usmjereno na ispravljanje pogreške službe socijalnog osiguranja.

(d) Je li miješanje bilo razmjerno

77. Sud mora razmotriti je li se miješanjem postigla potrebna poštena ravnoteža između zahtjeva od općeg interesa javnosti i zahtjeva u vezi sa zaštitom prava podnositeljice na mirno uživanje vlasništva, te je li njime

podnositeljici nametnuto nerazmjerno i prekomjerno opterećenje (vidi, među ostalim izvorima, *Bélané Nagy*, citirano gore, stavak 115.).

78. Sud smatra da je prirodno da sloboda procjene kojom zakonodavno tijelo raspolaže pri provedbi društvenih i ekonomskih pravila treba biti široka i poštovat će presudu zakonodavca o tome što je „u javnom interesu”, osim ako ta presuda nije očigledno bez razumne osnove (ibid., stavak 113.). Međutim, ta sloboda mogla bi biti uža u predmetima kao što je ovaj, u kojemu se pogreška može pripisati isključivo državnim vlastima.

79. Sud je u kontekstu ukidanja socijalne naknade smatrao da, uzimajući u obzir važnost socijalne pravde, ne bi trebalo spriječiti javne vlasti da ispravljaju svoje pogreške, čak i one koje proizlaze iz vlastitog nemara. Drugačije mišljenje bilo bi protivno doktrini neosnovanog stjecanja. Osim toga, bilo bi nepravedno prema drugim pojedincima koji doprinose fondu za socijalno osiguranje, osobito onima kojima je naknada uskraćena jer nisu ispunili zakonske uvjete. Naposljetku, to bi bilo jednako odobravanju neodgovarajuće raspodjele oskudnih javnih resursa, što bi samo po sebi bilo u suprotnosti s javnim interesom (vidi *Moskal protiv Poljske*, br. 10373/05, stavak 73., 15. rujna 2009.).

80. Međutim, ovaj se predmet razlikuje od situacije u predmetu *Moskal*, jer za razliku od navedenog predmeta, u pitanju nije ukidanje novčane naknade podnositeljici nego nametnuta obveza povrata naknada koje je već primila na temelju upravne odluke. Stoga je u ovom predmetu primjerenije sjetiti se sudske prakse Suda u smislu da se pogreške koje se mogu pripisati isključivo državnim vlastima načelno ne bi trebale ispravljati na teret povezanih pojedinaca, osobito ako je u pitanju drugi sukobljeni privatni interes (vidi, *mutatis mutandis*, *Platakou protiv Grčke*, br. 38460/97, stavak 39., ECHR 2001-I; *Radchikov protiv Rusije*, br. 65582/01, stavak 50., 24. svibnja 2007.; *Freitag protiv Njemačke*, br. 71440/01, stavci 37.–42., 19. srpnja 2007.; *Gashi*, citirano gore, stavak 40.; i *Šimecki protiv Hrvatske*, br. 15253/10, stavak 46., 30. travnja 2014.). Osim toga, Sud je smatrao da ako postoji pitanje od općeg interesa, dužnost je javnih vlasti postupati na vrijeme, na prikladan i dosljedan način (vidi *Tunnel Report Limited protiv Francuske*, br. 27940/07, stavak 39., 18. studenoga 2010., i *Zolotas protiv Grčke* (br. 2), br. 66610/09, stavak 42., ECHR 2013 (izvadci)).

81. Prilikom procjene usklađenosti s člankom 1. Protokola br. 1 Sud mora provesti opće razmatranje različitih interesa o kojima je riječ (vidi *Perdigão*, citirano gore, stavak 68.), imajući u vidu da je Konvencija namijenjena zaštititi prava koja su „praktična i učinkovita” (vidi, primjerice, *Chassagnou i drugi protiv Francuske* [VV], br. 25088/94, 28331/95 i 28443/95, stavak 100., ECHR 1999–III.). Mora zagrebat i ispod površine i istražiti stvarnu situaciju na koju se odnosi prigovor (vidi *Broniowski*, citirano gore, stavak 151.; *Hutten-Czapska protiv Poljske* [VV], br. 35014/97, stavak 168., ECHR 2006–VIII; i *Zammit i Attard Cassar protiv Malte*, br. 1046/12, stavak 57., 30. srpnja 2015.). Ta procjena može uključivati postupanje

stranaka, uključujući sredstva kojima se država koristi i njihovu provedbu. U tom kontekstu treba naglasiti da neizvjesnost – bilo zakonodavna, upravna ili proizašla iz praksi koje primjenjuju vlasti – predstavlja čimbenik koji treba uzeti u obzir pri procjeni postupanja države. Uistinu, kada je u pitanju opći interes, dužnost je javnih vlasti postupati na vrijeme, na prikladan i dosljedan način (vidi *Tunnel Report Limited protiv Francuske*, br. 27940/07, stavak 39., 18. studenoga 2010., i *Zolotas protiv Grčke (br. 2)*, br. 66610/09, stavak 42., ECHR 2013 (izvadci)).

82. Što se tiče postupanja podnositeljice, Sud primjećuje da nije navedeno da je podnositeljica doprinijela primitku novčanih naknada izvan zakonitog prava lažnim tvrdnjama ili drugim postupcima koji nisu izvršeni u dobroj vjeri.

83. Budući da je nadležno tijelo donijelo odluku u korist podnositeljice i nastavilo uplaćivati te naknade, podnositeljica je na legitimnoj osnovi pretpostavila da su primljene naknade pravno ispravne. Iako je točno da je člankom 25. Zakona o zapošljavanju jasno propisano da žena zaposlena kraće od dvadeset pet godina ima pravo na novčanu naknadu za nezaposlene u odnosu na privremenu nesposobnost za rad, u razdoblju od najviše dvanaest mjeseci (vidi stavak 41. gore), odluka izdana podnositeljici zahtjeva nije sadržavala nikakva izričita navođenja tog roka i stoga podnositeljica zahtjeva nije bila obaviještena o tome. Štoviše, s obzirom na to da su u radnu knjižicu podnositeljice zahtjeva upisane još dvije godine radnog staža (vidi stavak 11. gore), čini se da ona kao nekvalificirana radnica nije bila bez osnove za vjerovanje da je ispunila uvjete iz članka 23., stavka 3. Zakona o zapošljavanju (vidi stavak 40. gore). U tim okolnostima Sud ne smatra razumnim zaključiti da je podnositeljica bila dužna shvatiti da dobiva novčanu naknadu izvan maksimalnog zakonskog roka.

84. Što se tiče postupanja vlasti, Sud na početku primjećuje da se, u kontekstu vlasničkih prava, posebna važnost mora pridati načelu dobrog upravljanja. U ovome predmetu, Sud smatra da vlasti nisu ispunile svoju dužnost postupanja na vrijeme te na prikladan i dosljedan način (vidi *Moskal*, stavak 72.).

85. Utvrđeno je da je Zavod za zapošljavanje u Rijeci napravio pogrešku kada u odluci od 27. lipnja 1997. nije definirao razdoblje u kojem podnositeljica ima pravo na novčanu naknadu za nezaposlene. Pogreška je dodatno počinjena kada je novčana naknada uplaćena podnositeljici u razdoblju od gotovo tri godine nakon isteka najdužeg razdoblja propisanog u članku 25. stavku 2. točki 1. Zakona o zapošljavanju.

86. Osim toga, Sud primjećuje da, iako su uplate novčane naknade za nezaposlene koje podnositeljica nije trebala primiti u potpunosti rezultat pogreške države, podnositeljici je naloženo da u cijelosti vrati preplaćeni iznos, zajedno sa zakonskom kamatom. Stoga, nije utvrđena odgovornost države za spornu situaciju te je država izbjegla sve posljedice vlastite

pogreške. Cijelo je opterećenje prebačeno isključivo na podnositeljicu zahtjeva.

87. Sud prihvaća da je podnositeljici ponuđeno da dug otplati u šezdeset rata. Međutim, preostaje činjenica da je iznos za koji je podnositeljici naložen povrat državi, a koji je uključivao zakonske kamate, za nju predstavljao znatan iznos novca s obzirom na to da je istodobno lišena jedinog izvora dohotka i s obzirom na njezinu općenitu financijsku situaciju (vidi stavke 15., 24. i 31.).

88. Što se tiče osobne situacije podnositeljice, Sud primjećuje da je iznos koji je primila na ime novčane naknade za nezaposlene vrlo skroman, a ako takav je korišten za ispunjavanje osnovnih životnih troškova podnositeljice, dakle za egzistencijalne potrebe.

89. Pri donošenju odluka o stjecanju bez osnove nacionalni sudovi nisu uzeli u obzir zdravlje i ekonomsku situaciju podnositeljice. Od 1993. godine pati od mentalne bolesti te je postala nesposobna za rad. Već je dugo nezaposlena, od 1995. godine. U trenutku kada je njezin radni odnos prekinut kao rezultat toga što je njezin poslodavac postao insolventan, nedostajala su joj samo dva mjeseca da bi se kvalificirala za novčanu naknadu za nezaposlene do sljedećeg zaposlenja ili umirovljenja prema članku 23. Zakona o zapošljavanju (vidi stavke 6. i 40., vidi također *mutatis mutandis Béláné Nagy*, citirano gore, stavak 123.). Informacije iz ovršnog postupka upućuju na to da ona nema bankovne račune, nikakav dohodak ili značajnu imovinu. U tim okolnostima plaćanje duga, čak i u šezdeset rata, ugrozilo bi njezinu egzistenciju.

90. S obzirom na gore navedena razmatranja, Sud smatra da u okolnostima ovog predmeta zahtjev nametnut podnositeljici o povratu iznosa novčane naknade koja joj je pogreškom nadležnog tijela uplaćena izvan maksimalnog zakonskog uključuje pretjerano pojedinačno opterećenje za nju.

91. Slijedi da je došlo do povrede članka 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju.

II. NAVODNA POVREDA ČLANKA 8. KONVENCIJE

92. Podnositeljica je prigovorila da su nacionalne vlasti povrijedile njezino pravo poštovanja privatnog života, kako je predviđeno člankom 8. Konvencije, koji glasi:

„1. Svatko ima pravo na poštovanje svoga privatnog i obiteljskog života, doma i dopisivanja.

2. Javna se vlast neće miješati u ostvarivanje tog prava, osim u skladu sa zakonom i ako je u demokratskom društvu nužno radi interesa državne sigurnosti, javnog reda i mira, ili gospodarske dobrobiti zemlje, te radi sprječavanja nereda ili zločina, radi zaštite zdravlja ili morala kao i radi zaštite prava i sloboda drugih.”

93. Vlada je osporila tu tvrdnju.

94. Sud primjećuje da je prigovor povezan s prigovorom koji je prethodno razmotren i stoga se isto tako mora proglasiti dopuštenim.

95. S obzirom na činjenicu da su tvrdnje koje su stranke iznijele jednake onima koje su ispitivane u kontekstu članka 1. Protokola br. 1. Konvencije, Sud ne smatra potrebnim zasebno razmatrati taj prigovor.

III. PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

96. Članak 41. Konvencije glasi kako slijedi:

„Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije i dodatnih protokola, a unutarnje pravo zainteresirane visoke ugovorne stranke omogućava samo djelomičnu odštetu, Sud će, prema potrebi, dodijeliti pravednu naknadu povrijeđenoj stranci.”

A. Naknada štete

97. Podnositeljica zahtjeva potraživala je 83.801,69 kn (približno 11.150 eura) na ime naknade nematerijalne štete. Prema njezinim riječima, ta je brojka bila jednaka iznosu od 19.451,69 kn (približno 2.600 eura) s obračunatom kamatnom stopom od 3. kolovoza 2005. do datuma plaćanja, a iznos od 64.350,00 kn (približno 8.560 eura) u odnosu na izgubljen novčanu naknadu u razdoblju od travnja 2001. do prosinca 2010. godine, s obračunatom kamatnom stopom za svaku ratu od 550 kn (oko 75 eura) iz mjeseca u kojem je naknada trebala biti plaćena do datuma plaćanja. Također je potraživala 435.650,00 kn (približno 57.700 eura) na ime naknade nematerijalne štete.

98. Vlada je osporila te zahtjeve.

99. Što se tiče nematerijalne štete, prema dokumentima koje su strane podnijele čini se da podnositeljica nije platila iznos koji joj je naloženo platiti Zavodu za zapošljavanje u Rijeci te da je ovršni postupak i dalje u tijeku (vidi stavke 32.–39. gore). Što se tiče iznosa od 64.350,00 kn za izgubljene novčane naknade od travnja 2001. do prosinca 2010. godine, Sud ne nalazi nikakvu uzročnu vezu između traženog iznosa i utvrđivanja povrede (vidi također stavak 45. gore). Stoga odbacuje tužbeni zahtjev u pogledu nematerijalne štete.

100. Što se tiče nematerijalne štete, imajući u vidu sve okolnosti ovog predmeta, Sud prihvaća da je podnositeljica zahtjeva pretrpjela nematerijalnu štetu koja se ne može nadoknaditi samo utvrđivanjem povrede. Procjenjujući na pravičnoj osnovi, Sud podnositeljici zahtjeva dodjeljuje 2.600 eura na ime naknade nematerijalne štete, uz sve poreze koji bi joj mogli biti obračunati.

B. Troškovi i izdatci

101. Podnositeljica zahtjeva također je potraživala 18.906,25 kn za troškove i izdatke nastale pred domaćim sudovima i 9.875,00 kn za one nastale pred Sudom.

102. Vlada je osporila to potraživanje.

103. Prema sudskoj praksi Suda, podnositeljica zahtjeva ima pravo na naknadu troškova i izdataka samo u mjeri u kojoj je dokazano da su oni stvarno nastali i bili potrebni te da je iznos novca razuman. Sud u ovom predmetu, uzevši u obzir dokumente u njegovu posjedu i prethodne kriterije, smatra razumnim dodijeliti iznos od 830 eura (EUR) koji pokriva troškove i izdatke nastale u postupku pred Ustavnim sudom, te 1.300 eura (EUR) za troškove i izdatke nastale u postupku pred Sudom, uvećano za sve poreze koji bi podnositeljici mogli biti obračunati.

C. Zatezna kamata

104. Sud smatra primjerenim da se zatezna kamata temelji na najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke uvećanoj za tri postotna boda.

IZ TIH RAZLOGA SUD JEDNOGLASNO

1. *Utvrđuje* da je zahtjev dopušten;
2. *Presuđuje* da je došlo do povrede članka 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju,
3. *Presuđuje* da nije potrebno razmotriti prigovor na temelju članka 8. Konvencije;
4. *Presuđuje*
 - (a) da tužena država treba isplatiti podnositeljicu zahtjeva, u roku od tri mjeseca od datuma kada presuda postane konačna u skladu s člankom 44. stavkom 2. Konvencije, sljedeće iznose koje je potrebno preračunati u hrvatske kune po tečajnoj stopi važećoj na dan namirenja:
 - (i) 2.600 eura (dvije tisuće šesto eura) na ime nematerijalne štete uvećano za sve poreze koji bi se mogli zaračunati;
 - (iii) 2.130 eura (dvije tisuće i stotinu trideset eura), na ime naknade troškova i izdataka, uz sve poreze koji bi mogli biti obračunati podnositeljici zahtjeva;
 - (b) da se od protoka prethodno navedena tri mjeseca do namirenja plaća obična kamata koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećanoj za tri postotna boda.

5. *Odbija* preostali dio zahtjeva podnositeljice za pravičnom naknadom.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 26. travnja 2018. u skladu s člankom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

Abel Campos
Tajnik

Linos-Alexandre Sicilianos
Predsjednica

Prijevod, lekturu i pravnu redakciju napravila prevoditeljska agencija „Alkemist“ d.o.o. Zagreb. Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava nije odgovoran za točnost prijevoda i sadržaja.